

Nemzetközi Visegrádi Alap

JOGI AKADÁLYMENTESÍTÉS A V4-ES ORSZÁGOK KÖZÖTT

BESZÁMOLÓ A TANULMÁNYÚTRÓL AZ ÉSZAKI TANÁCS TITKÁRSÁGÁRA

Összeállította: CESCİ, 2018.

A projektről – röviden

A PROJEKT PARTNEREI

- ❖ [Határon Átnyúló Kezdeményezések Közép-európai Segítő Szolgálat \(CESCI\) \(HU\)](#),
- ❖ [Szegei Tudományegyetem \(HU\)](#),
- ❖ [CESCI Carpathia \(SK\)](#),
- ❖ [Masaryk Egyetem Természettudományi Kar, Földrajz Tanszék \(CZ\)](#),
- ❖ [Varsói Egyetem Európai Regionális és Lokális Tanulmányok Intézete \(PL\)](#).

A PROJEKT FŐ CÉLJAI:

- ❖ A V4-es országok közötti határon átnyúló mobilitás elősegítése
- ❖ A V4-es csoportosulás kohéziójának erősítése
- ❖ Hozzájárulás az EU fokozott kohéziójához
- ❖ A V4-es együttműködés brandjének javítása

E célok elérése érdekében a partnerek tanulmányozzák az Északi Tanács, Szabad Mozcás Tanácsának modelljét, és javaslatot tesznek arra, hogyan kellene a modellt a V4 szintjén alkalmazni.

Röviden a tanulmányútról

A tanulmányútra 2018. május 21-23. között került sor Koppenhágában és Malmöben. A V4-es delegáció tagja volt: Katarzyna Wojnar (EUROREG, Varsó), Katarzyna Kos (Lengyel Kormányzati Jogalkotási Központ), Pavol Foltín (Dél-Morva Régió Kormányzói Kabinetje, Brno), Tomáš Swiatlowsky (Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztérium, Pozsony), Katalin Fekete (Külgazdasági és Külügyminisztérium, Budapest), valamint Fejes Zsuzsanna és Soós Edit (Szegei Tudományegyetem). A delegáció vezetője Ocskay Gyula, a projekt vezető partnerének főtákará volt.

A látogatás programja a következő tevékenységeket tartalmazta:

2018. Május 22.

10:00–12:45 Látogatás az Északi Miniszterek Tanácsánál

10:00 –10:05 A soron következő programok rövid áttekintése (Claes Håkansson&Petri Suopanki, a főtákarai hivatal főtanácsosai, GSK)

10:05 –10:20 Bevezetés az Északi együttműködésbe + Kérdések (Kenneth Broman, igazgató, GSK)

10:20 –10:40 Regionális együttműködés az Északi országokban (Lise Østby, a Fejlesztési és Klímaügyi osztály főtanácsosa)

10:40 –11:10 Visegrád: A projektről és a látogatás céljáról

11:10 –11:25 Szünet

11:25 –12:45 A Szabad Mozgás Tanácsa

- ❖ Claes Håkansson: A Tanács működése, struktúrája és döntéshozatali mechanizmusai
- ❖ Daniel Jaakkola: A határ menti problémák meghatározása
- ❖ Petri Suopanki: Dokumentáció

Beszélgetés a folyamatokról

12:45–13:30 Ebéd az Északi Miniszterek Tanácsánál (NCM)

14:00–15:00 Vonatozás Malmöbe, Svédországba

15:00–17:15 Látogatás az Øresunddirekt Irodájában (Házigazda: Sandra Forsén)

15:00 –15:05 Köszöntő (Sandra Forsén, igazgató)

15:05 –15:45 Nagy-Koppenhága –Történelem és fejlődés (Britt Andrézen, az Øresund Intézet vezető elemzője)

15:45 –17:15 Øresunddirekt –A küldetés, a szervezet és a határon átnyúló akadályok folyamatai (Sandra Forsén, Igazgató és Malin Dahl, a Svéd Foglalkoztatási Szolgálat koordinátora)

17:15–18:30 Vonatozás vissza Koppenhágába

18:30 Vacsora Koppenhágában

2018. Május 23.

10:00–12:00 Látogatás a Nagy-Koppenhága Irodájában (Házigazda: Matilda Sommelius)

- ❖ Nagy-Koppenhága most és a jövőben (Matilda Sommelius, a Nagy-Koppenhága projektmenedzsere)
- ❖ A Hello Norden Denmark és a határon átnyúló akadályok folyamatában való szerepe (Jakob Tråsdahl, a Hello Norden Denmark projektmenedzsere)

Megbeszélés

12:15–13:15 Ebéd az Északi Miniszterek Tanácsánál (NCM)

Tanulságok

AZ ÉSZAKI EGYÜTTMŰKÖDÉS

Az északi országok közötti együttműködésnek sokéves hagyománya van. Az Északi Tanács, az északi államok "parlamentje" (87 megbízott taggal) 1952-ben jött létre, míg a kormányközi intézményt, az Északi Miniszterek Tanácsát (az északi országok "bizottságát") 1971-ben hozták létre.

1957 óta a partnerországok állampolgárai útlevél nélkül is beléphetnek a többi államba, 1982 óta a munkaerőpiac teljes integrációja lehetővé teszi az ingázást és munkavállalást bármely tagországban, és 1996 óta mindenki számára szabad a felsőoktatáshoz való hozzáférés, amennyiben az együttműködésben résztvevő országok állampolgárai. Ez az oka annak, hogy 280 000 északi lakos él másik északi országban és 70 000 munkavállaló ingázik naponta.

Az északi régió 5 államot (Izlandot, Norvégiát, Svédországot, Dániát és Finnországot) és 3 autonóm régiót (Grönlandot, a Feröer-szigeteket és Ålandet) foglalja magában. Minden tag ugyanazokkal a jogokkal rendelkezik. A régió teljes lakossága 27 millió fő, és a teljes GDP-je 8800 milliárd DKK.

AZ ÉSZAKI MINISZTEREK TANÁCSA

Az északi államok fő politikai együttműködési testülete, az Északi Miniszterek Tanácsa (NCM). Minden országban egy minisztériumot neveznek ki, amely az északi együttműködésért felelős. Az NCM 11 állandó bizottsággal és egy digitális átállással foglalkozó ad-hoc bizottsággal rendelkezik. A bizottságok tagjait az illetékes minisztériumok delegálják, és évente kétszer (esetenként többször) üléseznek. Minden döntést egyhangúlag kell meghozni.

A tanács munkáját senior tisztviselők és munkacsoportok segítik, míg az adminisztratív feladatokat a Koppenhágában működő Titkárság (kb. 130 alkalmazottal) látja el.

Maga a Tanács, kiterjedt intézményrendszerrel rendelkezik, melyből minden egyes tagállamban 12 intézmény van jelen, és körülbelül összesen 300 embert foglalkoztat. Az NCM teljes költségvetése 150 millió €.

Északi Miniszterek Tanácsa

Halászat és akvakultúra, mezőgazdaság, élelmiszeripar és erdőszet	Üzlet, energia és regionális politika	Halászat és akvakultúra, mezőgazdaság, élelmiszeripar és erdőszet	Nemek közötti egyenlőség	Kultúra	Északi Együttműködésért felelős Miniszterek	Jogalkotási ügyek	Környezet	Egészségügyi és szociális ügyek	Oktatás és kutatás	Pénzügy
---	---------------------------------------	---	--------------------------	---------	---	-------------------	-----------	---------------------------------	--------------------	---------

Főtitkár Az Északi Miniszterek Tanácsának Titkársága

1. ábra: Az Északi Miniszterek Tanácsának szervezeti felépítése

Forrás: www.norden.org

Az NCM a (forgószínpadszerűen működő) elnökség által meghatározott prioritások szerint dolgozik.

A jelenlegi tervezési időszakban az alábbi három témára fókuszálnak:

- ❖ fenntartható fejlődés a vidéki területeken
- ❖ innovatív és rugalmas régiók
- ❖ fenntartható városok és városfejlesztés.

Az északi modell általános filozófiájával összhangban, néhány átfogó kérdést is folyamatosan napirenden tartanak. Ezek a következők:

- ❖ nemek közötti egyenlőség
- ❖ gyerekek és fiatalok
- ❖ gazdasági, szociális és környezeti fenntarthatóság.

Ezenkívül maga az együttműködés áll azon tevékenységek középpontjában is, melyeknek a következő átfogó témákkal foglalkoznak:

- ❖ Az Északi-sarkvidék
- ❖ Integráció
- ❖ Közigazgatási reformok.

A Nordregio kétévente teszi közzé a *State of the Nordic Region* jelentését, ami az Északi régió állapotáról ír.

További információ az NCM-ről a következő oldalakon érhető el:

www.nordregio.se

www.norden.org

www.nordmap.se

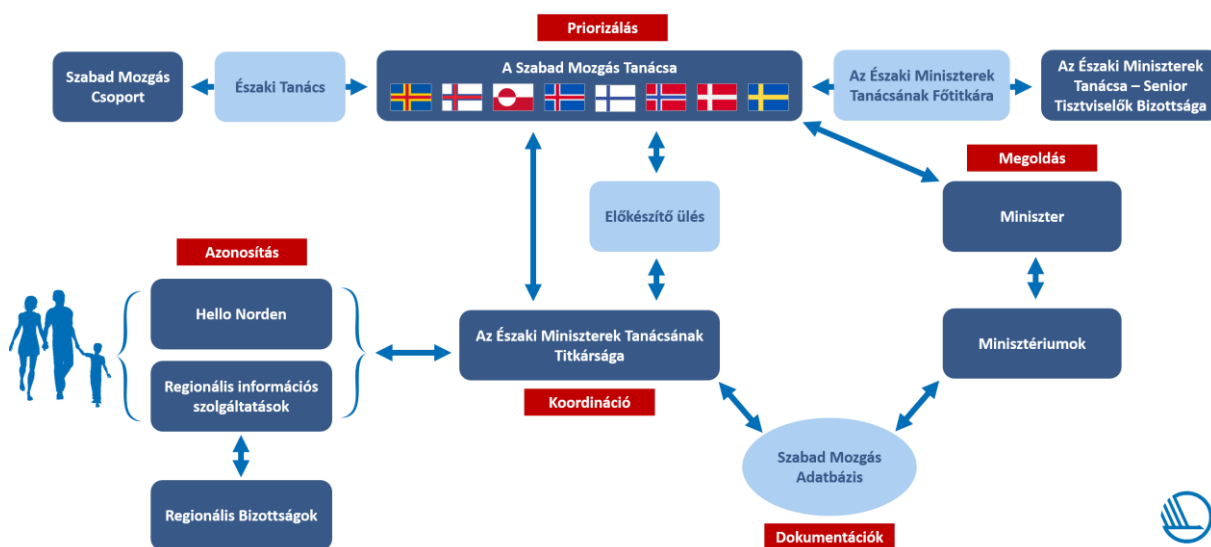
A SZABAD MOZGÁS TANÁCSÁNAK FELÉPÍTÉSE

Az NCM 11 tanácsának egyike a határok átjárhatóságát és az emberek mobilitásának tagországok közötti megkönnyítését tűzte ki célul, ez a tanács, a Szabad Mozgás Tanácsa (Freedom of Movement Council - FMC). 2014-ben hozták létre a tanácsot az északi miniszterelnökök által 2013. október 29-én megkötött, határ menti akadályok elleni küzdelemről szóló nyilatkozat értelmében (*Declaration by the Nordic prime ministers on the work against border barriers concluded on 29 October 2013*).

A tanácsnak három fő célja van:

- ❖ a meglévő határ menti akadályok megszüntetése
- ❖ az új határ menti akadályok felmerülésének megelőzése
- ❖ az információs erőfeszítések fokozása és javítása.

A tanács tagjai a tagok képviselőiből, az NCM főtitkárából és az Északi Tanács (a parlament) képviselőjéből áll.

2. ábra: A Szabad Mozgás Tanácsának felépítése
 Forrás: NCM prezentáció, 2018. május

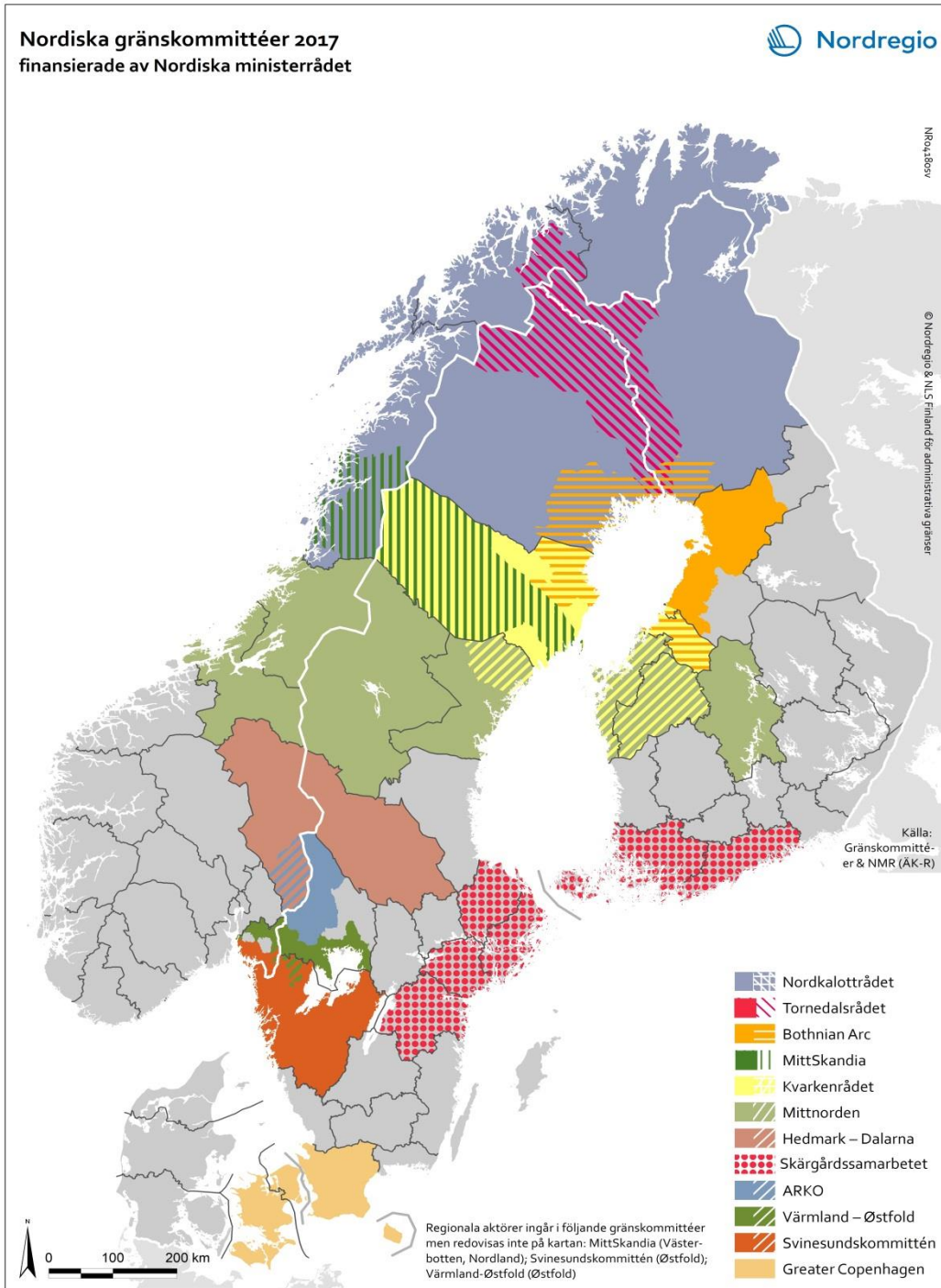
Az FMC hatáskörébe tartozik a határ menti akadályok összegyűjtése és elemzése, valamint a megszüntetésükre vonatkozó javaslatok elkészítése. A tanács figyelemmel kíséri a tagállamok lépéseit és eredményeit. A tanács minden évben megtartja nyitó ülését, ahol a tagok összefoglalják az előző év eredményeit, és megfogalmazzák az éves munkatervet, ezzel együtt kiválasztva azon akadályokat is, melyeket az adott évben meg kell szüntetni. Az FMC további 4 rendes ülést tart évente, és éves jelentést hagy jóvá a megszüntetési folyamatok helyzetéről.

AZ FMC ELJÁRÁSRENDEI

(1) Azonosítás és jelentés

Az akadályokat a tanács helyi és regionális partnerei azonosítják és jelentik. Ezek a partnerek három csoportba sorolhatók:

- ❖ Hello Norden irodák: minden egyes tagnál (összesen 8) működik egy információs iroda, amelyet az NCM finanszíroz és egy helyi civil szervezet vagy egy nem kormányzati szervezet irányít;
- ❖ határon átnyúló struktúrák (ún. "Regionális bizottságok", összesen 12, lásd az 1. térképet; amelyeket szintén az NCM finanszíroz a tagok önkormányzatának valamelyikén keresztül);
- ❖ a határon átnyúló tevékenységekben részt vevő szakmai szervezetek ("Északi információs irodák", mint például a malmői Øresunddirekt iroda).

1. térkép: Az északi államok regionális bizottságai
Forrás: NCM prezentáció, 2018. május

(2) Elemzés

Az azonosított és jelentett akadályokat először a Titkárság elemzi, ahol 3 alkalmazott (senior tisztviselő) dolgoznak azok megszüntetését.

Az elemző eljárás egy belső ellenőrzési lista alapján, a következő lépésekből áll:

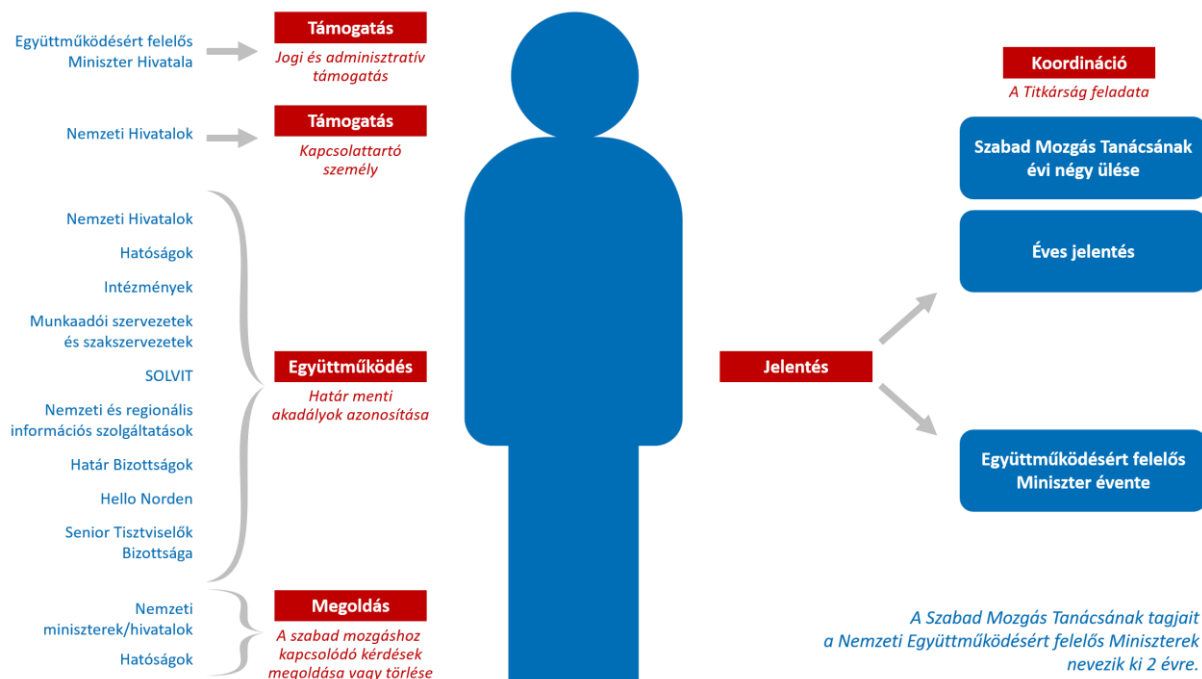
- ❖ az akadály azonosítása: jogi probléma, vagy sem (nagyon gyakran az akadály nem jogi természetű, hanem pragmatikus, fizikai vagy nem is létezik és csak a megfelelő információ hiányzik helyi szinteken);
- ❖ az akadály területi relevanciájának azonosítása: hogy megbizonyosodjanak arról, hogy tényleg határon átnyúló akadályról van szó (előfordulhat, hogy az akadály egy szabályozás helytelen nemzeti alkalmazásából ered);
- ❖ a megszüntetést gátló nemzeti szintű adminisztratív akadályok azonosítása (pl.: biztonság, élelmiszer-egészségügy, fizikai akadály stb.);
- ❖ a vonatkozó jogszabályok jellegének azonosítása: vajon a nemzeti kormányok hatáskörébe tartozik-e vagy üzleti ügy.

(3) Prioritások

Az akadályok fontossági sorrendjét az FMC állítja fel, úgy, hogy elsőbbséget élvezzenek a következő témák: a munkaerőpiac, a szociális biztonság, az üzleti szféra és az oktatás. Kezdetben évi 5-10 akadály megszüntetését tűzték ki célul, a 2018-2021 közötti periódusban pedig 8-12 akadályt terveznek eltörölni évente.

Ha nem választják ki az egyik végrehajtandó akadályt egy adott évben, az FMC tagjának lehetősége van saját kezdeményezést indítani közvetlenül az illetékes minisztérium felé - a Titkárság szakmai támogatásával és koordinálásával.

A Szabad Mozgás Tanácsának tagjai

3. ábra: Az FMC tagjainak szerepe
 Forrás: NCM prezentáció, 2018. május

(4) Koordináció

A koordinációs feladatokat a Titkárság látja el. A koordináció fő célja szabványosítani az akadály leírásának értelmezését és szövegét. (Korábban több alkalommal, különböző szövegváltozatokat használtak, amelyek súlyos problémákat okoztak a harmonizációban.) Az akadályok leírásának szerkesztett változatait a Szabad Mozgás adatbázisába (www.norden.org/ghdb) jegyzik be. Jelenleg az adatbázis 100 akadály leírását tartalmazza, amelyekhez állapot leírás és a kapcsolattartó adatai is hozzátartoznak.

A nyilvántartásba vett akadályok megszüntetését a tanács fontossági sorrendjének megfelelően hajtják végre. Egyrészt a Titkárság tájékoztatja az illetékes minisztériumokat a problémáról, és javaslatot tesz egy megoldásra, ha az érintettek az azonosítási folyamat során kidolgoztak ilyen. Másrészt a tanács tagjai nemzeti szintű előkészítő üléseket szerveznek az érintett minisztériumok tisztviselőinek részvételével. E találkozók fő célja az, hogy tájékoztassák és ösztönözzék a tisztviselőket, és megkönnyítsék a megszüntetéssel kapcsolatos döntéshozatalt.

(5) Megszüntetés

A megszüntetéssel kapcsolatos döntéseket és a jogszabályok vonatkozó módosításait az érintett minisztériumok végzik, nemzeti szinten. Az FMC követi és értékeli azon lépéseket, melyeket a kormányok tesznek az akadályok megszüntetése érdekében, és közzéteszi azokat a kormányok által jóváhagyott éves jelentésben. A jelentés csak a kiemelt fontosságú akadályokat (évente mintegy 30-at) tartalmazza. Ha az egyik minisztérium a megszüntetés lehetetlenségéről tájékoztatja a tanácsot, az eljárást törlik.

Az FMC-nek nincs joga kikényszeríteni a nemzeti szintű döntéshozatalt, de a Tanács új szabályt fogadott el, amely a négy hónapos határidőn belüli válaszadás szükségességéről szól.

A HELYI INTÉZETEK SZEREPE

A Hello Norden hálózat

A Hello Norden hálózat telefonos ügyfélszolgálatként alakult 1998-ban Stockholmban. Jelenleg a hálózat 8 irodát foglal magában, amelyeket az NCM kommunikációs és webes egysége finanszíroz (az irodák teljes költségvetése 820 000 €). Az irodák fő célkitűzései:

- ❖ az együttműködés minden nyelven tájékoztatni a polgárokat a tagállamok közötti mobilitási lehetőségekről (hogyan lehet élni, dolgozni, tanulni, és másik országba költözni) az interneten keresztül (a webhely látogatottságának száma évente több mint 1 millió) és szociális események során;
- ❖ választ adni az állampolgárok által feltett kérdésekre az interneten keresztül minden hivatalos nyelven és angolul (2017-ben több mint 2500 írásbeli választ adtak ki);
- ❖ a határokon átnyúló akadályok azonosítása (ennek érdekében a hálózat együttműködik regionális információs irodákkal és regionális bizottságokkal).

Az információk helyességét a minisztériumok garantálják, és ezekből az NCM (szerződéses fordítók által) fordítást készít minden hivatalos nyelven. A Hello Norden hálózat a megfelelő információnyújtásért felelős.

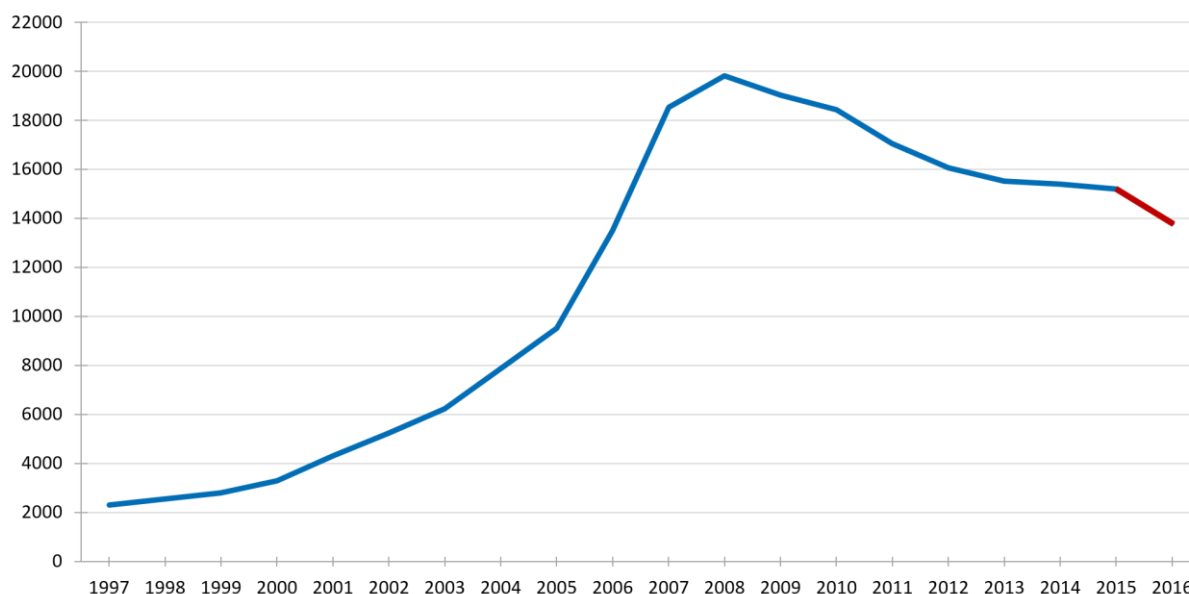
Nem működtetnek GYIK típusú alkalmazásokat, mivel a gyakran módosított törvények folyton befolyásolnák a GYIK tartalmát.

Øresunddirekt

Az Øresund-híd 2001-ben avatták fel, ami alapvetően megváltoztatta a tágabb régióban való mozgás feltételeit. Az utazási idő csökkenése, 20 milliárd DKK megtakarítást eredményezett; az árufuvarozás évi 3-ról 6,4 millió tonnára emelkedett; és élénk, határon átnyúló áramlás indult el, ami azóta több mint 140 határon átnyúló projektet generált.

A napi ingázók száma az Øresund hídon

Forrás: <http://www.oresundsinstittet.dk/pendling/>

4. ábra: A napi ingázók száma az Øresund hídon

Forrás: NCM prezentáció, 2018 május

Ezzel párhuzamosan új intézményesített együttműködési formák jöttek létre; 2000-ben az Øresunddirekt; 2014-ben az Øresund Intézet (egy több mint 110 tagú dán-svéd független tudásközpont, amelynek célja elemzéseket készíteni az Øresund határain levő régiókról); 2016-ban a Nagy-Koppenhága és a Skåne Bizottság.

Az Øresunddirekt informatikai központot üzemeltet Malmöben és egy "web-hivatalt" Koppenhágában. A szolgáltatásokat az NCM és a szomszédos régiók (pénzügyileg; az FMC hozzájárulása 600 000 DKK), a nemzeti munkaerő, az adó és a társadalombiztosítási intézmények (pénzügyileg és kirendelt szakértők révén) támogatják.

Az iroda célkitűzései megegyeznek az FMC céljaival:

- ❖ a meglévő határ menti akadályok megszüntetése
- ❖ az új határ menti akadályok feltűnésének megelőzése

- ❖ az információs erőfeszítések fokozása és javítása.

A Hello Norden irodákhoz hasonlóan az Øresunddirekt is tájékoztatást nyújt, de nem old meg egyéni problémákat; valamint különböző eseményeken vannak jelen.

Az iroda a Nagy-Koppenhága régió EURES információs központjának szerepét tölti be.

A megszüntetési folyamat során az Øresunddirekt azonosítja az akadályokat, és jelentést tesz róluk az FMC-nek és a Titkárságnak. Emellett az iroda képviselője részt vesz Svédországban és Dániában is az előkészítő üléseken.

Az iroda, évente 20 000 ügyféllel foglalkozik személyesen, és weboldalukat havonta 65 000 fő látogatja.

Nagy-Koppenhága és a Skåne Bizottság

Az Øresund Bizottságot felváltó új bizottságot 2015-ben hozták létre. Az egyfajta egyesüléssel összekötött együttműködés 79 helyi önkormányzatot és három régiót foglal magába. A koordinációs szerepet a politikai fórum (9-9 tag mindkét oldalról) játssza. A szakmai munkát az irányító csoport és a koordinációs csoport irányítja, amelyek kéthetente üléseznek. A titkárságot három szakember és egy adminisztrációval foglalkozó alkalmazott alkotja.

A bizottság rendszeres éves üléseket szervez az akadályokkal kapcsolatban, amelyeken az NCM képviselője és a szociális biztonsági hatóságok is jelen vannak. Minden évben három akadályt állítanak fontossági sorrendbe. 2018-ban ezek a következők:

- ❖ a harmadik országokból érkezők ingázása
- ❖ a képzések elismerésének megkönnyítése
- ❖ munkahelyi képzésre való beiratkozás.

Ők is részt vesznek az előkészítő üléseken.

A bizottság 2018-ban jóváhagyta az „Új határ menti akadályok stratégiáját” (New border barriers strategy). A stratégia szerint a felek két nagykövetet kívánnak kinevezni, akiknek küldetése a határok közötti kommunikáció átírányítása a két kormány felé.